

Інформаційні системи управління якістю в морському транспорті

Вступ України до Світової організації торгівлі та інтеграція до Євросоюзу вимагають чіткого переходу усіх структурних ланок державної економіки до міжнародних та європейських стандартів. Не стоять осторонь від цієї проблеми й підприємства Міністерства транспорту та зв'язку України і державна установа «Держгідрографія» зокрема, які одними з перших у державі почали впроваджувати у свою діяльність систему управління якістю (СУЯ).

Рада Міжнародної асоціації навігаційного забезпечення мореплавства і маякових служб у грудні 2005 р. розробила Рекомендацію (O-132) щодо управління якістю для установ, відповідальних за навігаційне забезпечення мореплавства, якою схвалила використання СУЯ у сфері надання послуг з навігаційного забезпечення мореплавства та рекомендувала всім установам, відповідальним за навігаційне забезпечення мореплавства, впроваджувати цю систему у дію.

Загальні принципи побудови системи управління якістю регламентовано Державним стандартом ДСТУ ISO9001-2001, у вступній частині якого зокрема зазначено: «Цей Державний стандарт ні в якому разі не передбачає однаковості структури систем управління якістю чи однаковості документації». Це дуже важливий відправний момент для керівництва організації. Він дозволяє відпрацювати систему управління якістю, органічно адаптовану до умов та специфіки діяльності організації, її відокремлених підрозділів шляхом активного впровадження закладених у цій системі саморегуляторних механізмів.

Як будь-яке нововведення система управління якістю у Севастопольській філії Держгідрографії була зустрінута з деякою насторогою. Та згодом все влаштувалося. Процес впровадження СУЯ у філії відбувався за ділової підтримки заступника керівника з якості державної установи «Держгідрографія» Осипчука С.Н. та начальника групи супроводження системи управління якістю ДУ «Держгідрографія» Петрини Г.Ф. Завдяки їхній кваліфікованій допомозі та конструктивним порадам система управління якістю Севастопольської філії Держгідрографії вже у 2007 р. успішно пройшла перевірку органом сертифікації – Регістром судноплавства України.

Вважаючи якість одним з найголовніших показників ефективності роботи, керівництво нашої філії одночасно ставить собі за мету – покращуючи визначені показники ефективності, зменшувати при цьому питому вагу їх цінової складової.

Таке завдання поставлено перед керівниками усіх структурних підрозділів, і саме з цих позицій оцінюється їх робота. Нижче наводимо деякі практичні аспекти застосування основних принципів СУЯ у діяльності нашої філії.

1. Планування (розділ 5.4 ДСТУ ISO9001-2001)

Під час розгляду пропозицій начальників структурних підрозділів до Плану навігаційно-гідрографічного забезпечення на наступний рік детально аналізується кожний запланований захід з точки зору наявності:

- достатньої аргументованості його проведення;
- підтверджених розрахунками прогнозованих витрат коштів, матеріальних ресурсів, робочого часу тощо;
- варіантів мінімізації витрат;
- опрацьованих варіантів суміщення за місцем та часом проведення кількох заходів з метою оптимізації витрат моторесурсу та паливно-мастильних матеріалів, транспортних та плавучих засобів, коштів на відрядження тощо;
- прогнозованих обсягів надходження коштів від реалізації продукції, надання послуг, виконання госпдоговірних робіт та пропозиції щодо шляхів їх збільшення.

2. Внутрішнє інформування (розділ 5.5.3 ДСТУ ISO9001-2001)

Інформування у філії здійснюється шляхом проведення щоденних (по 15-20 хв.) та щотижневих (по 25-30 хв.) нарад-заслуховувань з керівниками основних структурних підрозділів під керівництвом начальника філії та заступника керівника з якості. Під час таких нарад окремим і обов'язковим пунктом обговорюється питання функціонування СУЯ, визначаються проблеми та оперативно виробляються шляхи їх розв'язання.

На знімку: йде об'єднане засідання балансової комісії та Ради з якості філії

3. Аналізування керівництвом (розділ 5.6 ДСТУ ISO9001-2001)

Детальний аналіз системи управління якістю з метою забезпечення її постійної придатності, адекватності та результативності, виходячи з принципу нероздільності цього питання з виробничою діяльністю, у філії здійснюється шляхом проведення об'єднаних засідань балансової комісії філії та Ради з якості за підсумками роботи за півріччя та в цілому за рік. Це дає додаткову можливість проаналізувати показники роботи за критерієм ціна – ефективність.

4. Забезпечення ресурсами (розділ 6.1 пункт 6) ДСТУ ISO9001-2001)

Предметом постійного контролю керівництва філії є:

- наявність та періодичне поповнення оперативного запасу всього асортименту відкоригованої картографічної продукції з метою забезпечення негайного виконання термінових заявок;
- скорочення до максимуму термінів виконання разових робіт, попередньо оплачених замовниками.

5. Людські ресурси (розділ 6.2 ДСТУ ISO9001-2001)

Основна увага приділяється підготовці та підвищенню професійного рівня фахівців експедиційного відділу (начальник Смагін Ю.В.)

та відділу маякової служби (начальник Готовка Б.Б.) як основних підрозділів, від яких залежить безперерйне функціонування засобів навігаційного обладнання, якість та своєчасне виконання зростаючих обсягів планових та договірних гідрографічних робіт, щорічне зростання надходження коштів. Тільки за два останні роки підготовку з підвищення професійної майстерності пройшли загалом понад 90 працівників.

З цією ж метою у філії організовано короткострокові семінари, слухання, передплату на спеціальні періодичні видання; окремим наказом у кожному підрозділі за профільним напрямком діяльності визначено відповідальних за підбір відповідних публікацій, за заявками начальників відділів закуповується необхідна спеціальна література і т.ін.

6. Виробниче середовище (розділ 6.4 ДСТУ ISO9001-2001)

Керівництво філії разом із профспілковим комітетом належну увагу приділяють питанням забезпечення працівників комфортними та гідними їх умовами праці, справедливо вважаючи, що затрачені на це кошти повністю окупляться підвищеною працездатністю, позитивним діловим настроєм, значним зменшенням випадків втрати працездатності тощо. З цією метою службові приміщення офісу філії обладнано системами кондиціонування та кулерами з питною водою, у загальнодоступних місцях встановлено холодильники та

мікрохвильові печі, організуються туристичні екскурсії та відвідання театральних-концертних заходів, що проводяться у місті.

7. Закупівля (розділ 7.4 ДСТУ ISO9001-2001)

За результатами роботи за рік на засіданні комісії з розгляду матеріалів та цінових пропозицій для укладення договорів нами повторно переглядаються пропозиції постачальників матеріалів та послуг, головним критерієм при цьому є показник ціна – ефективність. Рішення комісії є підставою для прийняття пропозицій постачальників чи відмови від них, якщо якість матеріалів та послуг не відповідають їх ціні.

У вступній частині до Керівництва МАМС № 1052 щодо використання системи управління якістю для надання послуг з навігаційного забезпечення мореплавства головними пріоритетами діяльності організації, відповідальної за це, визначено "...необхідність більш ефективного функціонування і приділення належної уваги рентабельності та співвідношенню ціни і якості... відстежування передового досвіду надання послуг... раціональне вкладання коштів у нові технології...".

Втілюючи в життя цю політику та вимоги ДУ "Держгідрографія" у сфері якості, нашу філію у період з 2006 р. до сьогодні обладнано системою "Моніторинг" 30 об'єктів ЗНО, з яких 10 берегових і 20 – ПЗЗ, що дозволяє постійно контролювати параметри їх роботи та оперативно реагувати на виявлені несправності.

З метою економії енергоресурсу та підвищення надійності енергопостачання нами впроваджуються енергозберігаючі технології – встановлено сонячні батареї на 3 берегових ЗНО та 17 ПЗЗ, замінено енергоємні лампи розжарювання на світлодіодні проблискатори на двох маяках та 10 СНЗ.

Найближчим часом плануємо замінити металеві буї на пластикові, що дозволить значно скоротити трудозатрати на їх обслуговування.

Ще одним способом, який застосовується у нашій філії і дозволяє майже вдвічі скоротити час задіяння гідрографічного судна під час планового (сезонного) обслуговування ПЗЗ, є виконання всіх підготовчих робіт з борту МГК (заміна батарей живлення, проблискаторів, фарбування надводної частини тощо).

Останнім часом арсенал експедиційного відділу поповнено двома якісними GPS-приймачами Trimble 5700 та Trimble DSM-232, двома ехолотами Simrad EA-400 та BATY-500, антенним модулем гідролокатора бокового огляду для ехолота Simrad EA-400, гідрозондом ГАП-АК-12, вимірювачем течій, ноутбуком Panasonic CF-30. Придбано новітнє програмне забезпечення для опрацювання матеріалів виконаних гідрографічних робіт "Нураск". Це дало змогу значно підвищити якість виконання промірних робіт, збільшити їх обсяг, зменшити час на обробку матеріалів та підвищити якість кінцевого продукту, що належним чином вже оцінили замовники.

Одним із важливих напрямків нашої роботи зі зменшення витрат на утримання ЗНО є оптимізація їх складу. Спільно опрацьовані та взаємно узгоджені пропозиції філії та Гідрографічної служби ЧФ РФ з цього питання подано на розгляд Робочої групи з питань навігаційно-гідрографічного забезпечення мореплавства у Чорному та Азовському морях Підкомісії з питань функціонування Чорноморського флоту і його перебування на території України Російсько-Української міждержавної комісії.

Окремо слід сказати про важливу роль внутрішніх аудитів СУЯ у філії, які є зворотнім зв'язком системи і підтримують її в робочому стані. У філії працює три підготовлені сертифіковані внутрішні аудитори – Щербаков В.О., Хмельницька Н.О., Томчук В.Б.

З цього року в державній установі "Держгідрографія" почали практикуватися перехресні взаємні внутрішні аудити аудиторськими групами інших філій. Такий аудит функціонування системи управління якістю у нашій філії було проведено у липні цього року аудиторською групою Керченського району Держгідрографії. Це, безперечно, надає додаткову можливість "свіжим оком" оцінити виробничий процес.

На мій погляд робота нашої філії по застосуванню основних принципів СУЯ заслуговує позитивної оцінки. Було б цікаво ознайомитися з досвідом інших районів ДУ "Держгідрографія" з цього питання.

Валерій КУЗНЕЦОВ,
заступник начальника ФДУ "Севастопольська філія Держгідрографії ім. Л.І.Мітіна",
заступник керівника з якості